

Sygn. akt III RC 63/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lutego 2016 r.

Sąd Rejonowy w Lidzbarku Warmińskim III Wydział Rodzinny i Nieletnich

w składzie następującym : Przewodniczący : SSR Robert Kłosowski

Protokolant : asystent sędziego Magdalena Purzycka

po rozpoznaniu w dniu 24 lutego 2016 roku w Lidzbarku Warmińskim

na rozprawie małoletnich P. S. (1), M. S. (1), B. S., P. S. (2), K. S. (1) i J. S.

reprezentowanych przez przedstawicielkę ustawową A. P.

przeciwko A. S.

o alimenty

ORZEKA

I. zasądza od pozwanego A. S. na rzecz małoletnich powodów J. S. i K. S. (1) kwotę po 170 (sto siedemdziesiąt) złotych miesięcznie tytułem alimentów, płatnych do 10 dnia każdego miesiąca z góry z ustawowymi odsetkami za opóźnienie określonymi w art. 481 § 2 kc na wypadek zwłoki w płatności każdej z rat, do rąk ustawowej przedstawicielki małoletnich powodów A. P. poczynając od dnia 6 lipca 2015 r.;

II. zasądza od pozwanego A. S. na rzecz małoletniej powódki P. S. (2) kwotę po 210 (dwieście dziesięć) złotych miesięcznie tytułem alimentów, płatnych do 10 dnia każdego miesiąca z góry z ustawowymi odsetkami za opóźnienie określonymi w art. 481 § 2 kc na wypadek zwłoki w płatności każdej z rat, do rąk ustawowej przedstawicielki małoletniej powódki A. P. poczynając od dnia 6 lipca 2015 r.;

III. zasądza od pozwanego A. S. na rzecz małoletnich powodów B. S. i M. S. (1) kwotę po 230 (dwieście trzydzieści) złotych miesięcznie tytułem alimentów, płatnych do 10 dnia każdego miesiąca z góry z ustawowymi odsetkami za opóźnienie określonymi w art. 481 § 2 kc na wypadek zwłoki w płatności każdej z rat, do rąk ustawowej przedstawicielki małoletnich powodów A. P. poczynając od dnia 6 lipca 2015 r.;

IV. zasądza od pozwanego A. S. na rzecz małoletniego powoda P. S. (1) kwotę po 300 (trzysta) złotych miesięcznie tytułem alimentów, płatnych do 10 dnia każdego miesiąca z góry z ustawowymi odsetkami za opóźnienie określonymi w art. 481 § 2 kc na wypadek zwłoki w płatności każdej z rat, do rąk ustawowej przedstawicielki małoletnich powodów A. P. poczynając od dnia 6 lipca 2015 r.;

V. w pozostałym zakresie powództwo oddala,

VI. koszty procesu między stronami wzajemnie znosi,

VII. zwalnia pozwanego od zapłaty kosztów postępowania i przejmuje je na rachunek Skarbu Państwa

VIII. wyrokowi w punkcie I , II , III i IV nadaje rygor natychmiastowej wykonalności

/-SSR Robert Kłosowski -/

UZASADNIENIE

Ustawowa przedstawicielka małoletnich powodów K. S. (2), P. S. (1), M. S. (1), B. S., P. S. (2), K. S. (1) i J. S. A. P. wniosła o zasądzenie na ich rzecz od pozwanego A. S. tytułem alimentów kwoty po 500 złotych miesięcznie na rzecz każdego z małoletnich.

W uzasadnieniu pozwu wskazała, iż od 18 lat jest w związku z pozwanym z którego ma 7 dzieci. Wskazała, iż z uwagi na ilość posiadanych dzieci nie ma możliwości podjęcia pracy zawodowej, albowiem cały swój czas poświęca wychowaniu dzieci i prowadzeniu domu. Pozwany od wielu lat pił alkohol i używał przemocy wobec dzieci i ich matki. Po powrocie pozwanego z zagranicy, kiedy jego negatywne zachowania nasiliły się, m.in. pobił najstarszą córkę matka małoletnich powodów podjęła decyzję o rozstaniu. Wskazała, iż w sytuacji, gdy sama opiekując się dziećmi nie jest w stanie opiekować się dziećmi bez odpowiednich środków finansowych.

Na rozprawie w dniu 13 października 2015 r. A. P. sprecyzowała pozew wskazując, iż wnosi o zasądzenie alimentów na małoletnich P. S. (1), M. S. (1), B. S., P. S. (2), K. S. (1) i J. S. w kwocie po 500 złotych miesięcznie, albowiem najstarsza córka K. jest pełnoletnia i sama wystąpi o zasądzenie na jej rzecz alimentów.

Pozwany A. S. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew pozwany wskazał, iż przez całe 20 lat związku z A. P. dbał o byt rodziny i każde zarobione pieniądze przeznaczał na jej potrzeby. Wskazał, iż nadal czuje się zobowiązany by łożyć na dzieci i podjąć działania zmierzające do odbudowania jego związku. Pozwany podkreślił, iż gdy pozostawał pod nadzorem kuratora nadzorujący go kuratorzy interesowali się tym czy łoży na utrzymanie dzieci i nigdy nie mieli o to pod jego adresem pretensji. Pretensje zgłaszano jedynie w kwestii nadużywania przez A. S. alkoholu, co okazało się prawdą, albowiem właśnie dlatego trafił do Zakładu Karnego, gdzie odbywa karę pozbawienia wolności. Pozwany podkreślił, iż stara się o pracę w zakładzie karnym aby móc przesyłać pieniądze matce małoletnich powodów jak dawniej. Wskazał, iż obecnie nie ma żadnych możliwości zarobienia pieniędzy i sytuacja ta nie wynika z jego świadomego wyboru. W ocenie pozwanego alimenty winny być zasądzone jedynie od osób, które mają możliwość zarobienia pieniędzy i celowo nie wspomagają swojej rodziny. A. S. wskazał, iż żądana przez matkę małoletnich powodów kwota ok. 3500 złotych jest nierealna, albowiem nawet przebywając na wolności był w stanie zarobić jedynie ponad 2000 złotych na miesiąc.

W trakcie przesłuchania przeprowadzanego w drodze odezwy sądowej (k.65) pozwany A. S. uznał powództwo do kwoty po 150 złotych na każde dziecko (wliczając w to pełnoletnią K. S. (2)).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Małoletni powodowie P. S. (1), M. S. (1), B. S., P. S. (2), K. S. (1) i J. S. są dziećmi pozwanego A. S. i A. P.. Rodzice małoletnich nie byli w związku małżeńskim.

/dowód : odpisy skrócone aktów urodzenia dzieci k. 6 akt VIII RC 94/14/

Małoletni P. S. (1) ma 17 lat. Jest zdrowy i uczy się w Zespole Szkół Zawodowych w B., gdzie codziennie dojeżdża. Koszty zakupu biletu miesięcznego wynosi 97 złotych miesięcznie. Małoletni nie uczęszcza na żadne płatne dodatkowe zajęcia pozalekcyjne. Koszt zakupu kompletu podręczników do nauki dla małoletniego wyniósł 600 złotych.

Małoletni M. S. (1) ma 10 lat i uczęszcza do IV klasy szkoły podstawowej. Małoletni jest zdrowy. Nie chodzi na żadne dodatkowe płatne zajęcia pozalekcyjne, gdyż matki małoletnich powodów na to nie stać. Małoletni wyrażał zainteresowanie zajęciami karate, jednakże ich koszt miesięczny wynosi 100 złotych co przekraczało możliwości matki małoletnich. Małoletni z chwilą rozpoczęcia roku szkolnego (klasa IV) otrzymał bezpłatnie komplet podręczników.

Małoletni B. S. ma 8 lat i uczy się w klasie III szkoły podstawowej. Jest zdrowy, dobrze się uczy, ma średnią ok. 4,5 . Uczęszcza na zajęcia z zapasów, które prowadzone są przy szkole bezpłatnie. Małoletni podobnie jak starszy brat M. wyrażał zainteresowanie zajęciami karate, jednakże ich miesięczny koszt w kwocie 100 złotych przekracza możliwości matki małoletnich. Koszt zakupu kompletu podręczników do nauki dla małoletniego wyniósł 400 złotych.

Małoletnia P. S. (2) ma 5 lat i chodzi do zerówki w szkole podstawowej w R.. Jest zdrowa, małoletnia lubi malować uczeńsza na zajęcia plastyczne których koszt wynosi 50 złotych. Koszt zakupu podręczników do nauki dla P. wyniósł kwotę ok. 220 złotych.

B. S., M. S. (1) i P. S. (2) do szkoły do R. dojeżdżają bezpłatnym autobusem.

Małoletni K. S. (1) lat 4 i J. S. lat 2 pozostają w domu pod opieką matki. K. miał uczeńszać do przedszkola, ale z uwagi na brak miejsc w przedszkolu jego edukację przesunięto o jeden rok. Wymienieni małoletni są zdrowi.

Razem z małoletnimi powodami i ich matką mieszka również pełnoletnia K. S. (2) najstarsza z rodzeństwa.

Matka małoletnich powodów A. P. nie pracuje i zajmuje się opieką nad dziećmi oraz prowadzeniem domu. Jest zarejestrowana jako osoba bezrobotna, nie otrzymuje zasiłku dla bezrobotnych. Niekiedy wykonuje prace dorywcze, z których osiąga miesięczny dochód nie przekraczający kwoty 200 złotych. W tym czasie najmłodszym rodzeństwem zajmuje się K. S. (2). Matka małoletnich powodów otrzymuje zasiłek rodzinny w wysokości po 106 złotych na małoletnich P. S. (1), P. S. (2), B. S. i M. S. (1) oraz w kwocie po 77 złotych na małoletnich J. i K. S. (1). Łącznie z tego tytułu na małoletnich powodów A. P. otrzymuje kwotę 578 złotych miesięcznie. Matka małoletnich powodów otrzymuje także dodatek do zasiłku rodzinnego na pokrycie kosztów dojazdu P. S. (1) do szkoły w B. w kwocie po 50 złotych miesięcznie. Opieka społeczna wypłaca również matce małoletnich powodów na rzecz P. S. (2), B. S., J. S., K. S. (1) i M. S. (2) dodatek w wysokości po 80 złotych z tytułu wychowywania się w rodzinie wielodzietnej. Łącznie na małoletnich powodów A. P. otrzymuje miesięcznie kwotę 1028 złotych z opieki społecznej. Na pełnoletnią siostrę małoletnich powodów K. S. (2) A. P. otrzymuje miesięcznie kwotę 165 złotych. Dodatkowo we wrześniu 2015 r., jednorazowo z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego A. P. otrzymała jednorazowy dodatek do zasiłku rodzinnego w wysokości po 100 złotych na małoletnich P. S. (1), P. S. (2), B. S. i M. S. (1).

Matka małoletnich powodów zamieszkuje w miejscowości S.. Opłaty za energię elektryczną wynoszą około 300 złotych na 2 miesiące. Co miesiąc A. P. kupuje butle z gazem, za wodę płaci miesięcznie około 50 złotych, za telewizję również około 50 złotych. Ogrzanie mieszkania w sezonie zimowym wymaga zakupu dwóch ton węgla, których koszt wynosi ok. 1600 złotych.

/dowód : zaświadczenia o wysokości wypłacanych świadczeń k. 4,27, zaświadczenie z Urzędu Pracy k. 28, przesłuchanie matki powodów w charakterze strony k. 29v-30/

Pozwany A. S. ma 39 lat i od 20 lat pozostaje w nieformalnym związku z A. P. z którą ma 7 dzieci. Obecnie pozwany od 16 kwietnia 2014 r. odbywa 2 kary pozbawienia wolności orzeczone z mocy art. 207 § 1 kk (znęcanie się nad rodziną) w sprawach II K 381/09 i VII K 209/14. Koniec kary pozbawienia wolności pozwanego przypada na dzień 8 lipiec 2016 r. A. S. jest zdrowy, w 2007 r. przeszedł terapię dla osób uzależnionych od alkoholu, terapię odwykową pozwany odbywa również w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności. A. S. z zawodu jest stolarzem, przebywając na wolności do 2011 pracował jednak głównie w rolnictwie uzyskując dochód w kwocie około 2000 złotych. Przez okres 3 lat poprzedzających rozpoczęcie odbywania kary pozbawienia wolności pozwany pracował jednak za granicą, na terenie Wielkiej Brytanii, gdzie uzyskiwał dochód w wysokości 240 funtów tygodniowo. W czasie odbywania kary pozbawienia wolności pozwany nie jest zatrudniony odpłatnie.

/informacja ZK k. 22, 38, zaświadczenie ZK k. 64 odpis wyroku k. 37, przesłuchanie pozwanego k. 65/

Sąd zważył, co następuje:

Obowiązek dostarczania środków utrzymania i wychowania dziecka, które nie jest się w stanie utrzymać samodzielnie, zgodnie z art. 133 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (krio) obciąża rodziców tego dziecka. Rodzice dziecka są więc obowiązani wspólnie do przyczyniania się do zaspokajania potrzeb dziecka. W niniejszej sprawie nie ulega żadnym wątpliwości, iż pozwany A. S. jest ojcem małoletnich powodów. Cięży na nim więc obowiązek alimentacyjny wobec swoich dzieci, do czasu kiedy osiągną one zdolność do samodzielnego utrzymania.

W dalszej kolejności wskazać należy, iż zgodnie z art. 135 § 1 krio zakres należnych świadczeń alimentacyjnych zależy z jednej strony od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego, a z drugiej strony od finansowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Brzmienie art. 135 § 1 krio wskazuje więc, iż każdorazowo zakres świadczeń alimentacyjnych ograniczony jest z jednej strony potrzebami uprawnionego, a z drugiej strony możliwościami zarobkowymi zobowiązanego. Dodać również należy, iż wykonanie obowiązku alimentacyjnego względem dziecka może polegać także na osobistych staraniach o jego utrzymanie lub wychowanie (art. 135 § 2 krio). Uwzględnianie jako wkładu alimentacyjnego osobistych starań w utrzymanie i wychowanie dziecka jest szczególnie istotne w sytuacji dzieci małych lub też dzieci wymagających stałej opieki ze względu np. na ich stan zdrowia. Oczywistym bowiem jest, iż dzieci te wymagają dużo więcej troski, opieki i uwagi niż dzieci starsze, kilkunastoletnie lub też dzieci zdrowe.

Przystępując do określenia zakresu obowiązku alimentacyjnego pozwanego A. S. wobec małoletnich powodów podnieść należy, iż podnoszony przez pozwanego aktualny brak możliwości zarobkowych wynikający z osadzenia w ZK i odbywania kary pozbawienia wolności nie może pozbawić małoletnich powodów środków utrzymania. Dzieci pozwanego mają bowiem swoje stałe potrzeby w zakresie utrzymania i edukacji, których nie można odłożyć na przyszłość. Sytuację pozwanego reguluje w tym zakresie art. 136 krio. Zgodnie z powoływanym artykułem jeżeli w ciągu trzech lat przed sądowym dochodzeniem świadczeń alimentacyjnych osoba, która była już do tych świadczeń zobowiązana, bez żadnego powodu zrzekła się prawa majątkowego lub w inny sposób dopuściła do jego utraty albo jeżeli zrzekła się zatrudnienia lub zmieniła je na mniej zyskowne, nie uwzględnia się wynikłej stąd zmiany przy ustalaniu zakresu świadczeń alimentacyjnych. W ocenie Sądu intencją ustawodawcy wprowadzającego ten przepis była ochrona osób uprawnionych do świadczeń alimentacyjnych przed osobami, które z własnej woli bez ważnych powodów pomniejszają swoje możliwości zarobkowe (majątkowe) ze skutkiem utrudnienia lub uniemożliwienia realizacji obowiązku alimentacyjnego. Zdarzenia wymienione w art. 136 krio muszą pochodzić z działalności zobowiązanego podejmowanej ze szkodą osoby uprawnionej. Wymienione zdarzenia są przeto aktami dobrowolnymi i zawinionymi przez zobowiązanego. Nie chodzi tu przy tym jedynie o złą wolę zobowiązanego, o świadome uszkodzenie interesowi rodziny, lecz ogólnie o postawę nieliczenia się z potrzebami członków rodziny uprawnionymi do otrzymywania środków utrzymania. Mimo więc wyjątkowego charakteru tego przepisu jego wykładnię należy przeprowadzać w przedstawionym powyżej kontekście tzn. ochrony usprawiedliwionego interesu rodziny. W tym zakresie warto wspomnieć pogląd prawny wyrażony w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego w sprawie III CZP 178/94 opublikowanego w OSP 1995/12 poz. 246 i OSNC 1995/10 poz. 136, które to poglądy Sąd podziela w całej rozciągłości. Sąd Najwyższy stwierdził bowiem, iż art. 136 krio „służy ochronie usprawiedliwionego interesu rodziny, wykładnię należy przeprowadzić w sposób prowadzący do rozwiązań sprzyjających realizacji jego celu w zmienionych warunkach społeczno-gospodarczych. Warunki te powodują potrzebę zaradzenia pogarszającej się sytuacji materialnej rodziny w okolicznościach, gdy osoba zobowiązana do alimentacji została skierowana do odbycia kary pozbawienia wolności i nie została zatrudniona odpłatnie w zakładzie karnym.(...) Nie można zatem wykluczyć dopuszczalności zastosowania przepisu art. 136 krio także w sytuacji, gdy osoba, która była już zobowiązana do świadczeń alimentacyjnych lub powinna liczyć się z rychłym powstaniem takiego obowiązku, dopuściła do utraty zatrudnienia albo możliwości jego uzyskania przez to, że w konsekwencji popełnienia przestępstwa została pozbawiona wolności.” W ocenie Sądu interpretując przepis art. 136 nie należy bowiem zapominać, iż chodzi w nim o wyeliminowanie negatywnych konsekwencji wynikających z lekceważącego lub sprzecznego z zasadami współżycia społecznego postępowania, a także o to, aby konsekwencje tych zachowań nie obciążały uprawnionych do świadczeń alimentacyjnych.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, iż pozwany został dwukrotnie skazany za umyślne przestępstwo określone w art. 207 § 1 kk gdzie ofiarami jego wyjątkowo brutalnego zachowania (k.37) były

konkubina i dzieci. Jego zachowanie było działaniem umyślnym. Pozwany rozpoczął odbywanie kary pozbawienia wolności, tracąc w ten sposób wcześniejsze możliwości zarobkowe w dniu 16 kwietnia 2014 r. Z kolei matka małoletnich powodów wystąpiła z pozwem przeciwko niemu w dniu 6 lipca 2015 r., a więc przed upływem terminu 3 lat określonym w art. 136 krio. Wszystko to sprawia, iż zdaniem Sądu pozwany dopuścił w sposób zawiniony utraty swoich możliwości zarobkowych poprzez fakt popełnienia przestępstwa określonego w art. 207 § 1 kk. Skutek w postaci odbywania kary pozbawienia wolności był bowiem jedynie konsekwencją zawinionego zachowania pozwanego skierowanego nadto również przeciwko małoletnim powodom, stąd też na podstawie art. 136 krio zmiana ta nie powinna być uwzględniona przy określaniu jego możliwości zarobkowych.

Uwzględniając powyższe należy zauważyć, iż pozwany przez okres 3 lat przed osadzeniem w Zakładzie Karnym pracował za granicą w Wielkiej Brytanii uzyskując dochód w wysokości 240 funtów tygodniowo, co daje kwotę ponad 5 tysięcy złotych miesięcznie.

Analizując z kolei możliwości zarobkowe matki małoletnich powodów A. P. stwierdzić należy, iż są one ograniczone. Z uwagi na ilość posiadanych dzieci i częściowo ich wiek (dwójka najmłodszych dzieci nie rozpoczęła nawet edukacji przedszkolnej) nie ma ona możliwości wykonywania pracy zarobkowej, albowiem cały czas poświęca prowadzeniu domu i opieką nad dziećmi. Podkreślenia wymaga, iż z uwagi na pobyt pozwanego w zakładzie karnym wszystkie te obowiązki spadają wyłącznie na nią. Znaczną część swojego obowiązku alimentacyjnego wobec dzieci wykonuje w formie osobistych starań.

Odnosząc się z kolei do kwestii usprawiedliwionych potrzeb małoletnich powodów zauważyć należy, iż małoletni powodowie P. S. (1), M. S. (1), B. S., P. S. (2), K. S. (1) i J. S. z uwagi na swój wiek, jak również w przypadku P. S. (1) kontynuowanie nauki nie osiągnęli zdolności do samodzielnego utrzymania. Małoletni J. S. i K. S. (1) nie rozpoczęli jeszcze edukacji przedszkolnej. Stąd też w ocenie Sądu, biorąc pod uwagę wszystkie podniesione powyżej okoliczności Sąd uznał, iż zasądzenie na rzecz wskazanych powodów od pozwanego A. S. alimentów w wysokości po 170 zł. miesięcznie będzie adekwatne do usprawiedliwionych potrzeb uprawnionych oraz uwzględni zakres możliwości majątkowych pozwanego, który posiada na utrzymaniu łącznie z K. siedmioro dzieci. W przypadku małoletniej powódki P. S. (2) w zakresie jej usprawiedliwionych potrzeb jest większy. Jest wprawdzie niewiele starsza od swoich młodszych braci, jednakże rozpoczęła już edukację w „zerówce” przy szkole podstawowej. Z jej edukacją łączą się dodatkowe koszty nie tylko w postaci zakupu podręczników, ale również przyborów szkolnych, zeszytów etc. Stąd też w zdaniem Sądu kwota alimentów w wysokości po 210 złotych miesięcznie będzie adekwatna do usprawiedliwionych potrzeb małoletniej oraz uwzględni zakres możliwości pozwanego. W przypadku małoletnich B. i M. S. (1), którzy znajdują się w szkole podstawowej zakres ich usprawiedliwionych potrzeb obok kosztów wyższych kosztów związanych z ich wiekiem, (wyżywienie, ubraniem, kosmetyki itd.) należy uwzględnić zwiększone potrzeby związane z zajęciami sportowymi, pozalekcyjnymi, które niewątpliwie są korzystne dla ich dalszego rozwoju. Stąd też w ocenie Sądu kwota alimentów w wysokości 230 złotych miesięcznie na każdego z małoletnich będzie również adekwatna do ich usprawiedliwionych potrzeb i uwzględni również zakres możliwości zarobkowych pozwanego. W przypadku 17 letniego P. S. (1) Sąd zdecydował ustalić wysokość alimentów na kwotę po 300 złotych miesięcznie. P. S. (1) jest dużo starszy od pozostałych powodów. Mając 17 lat oprócz zwiększonych potrzeb związanych z wyżywieniem, ubraniami itd. małoletni wymaga zwiększonych kosztów związanych z jego edukacją tak aby mógł zdobyć kwalifikacje zawodowe niezbędne do wykonywania pracy. Zdaniem Sądu łączna wysokość zasądzonych 1310 złotych) jakkolwiek znaczna i wynikająca po części z ilości dzieci pozostających na utrzymaniu pozwanego pozostaje w jego możliwościach zarobkowych ustalanych w oparciu o art. 136 krio. Należy bowiem wskazać, iż nawet pracując na terenie kraju pozwany dysponował dochodem przekraczającym 2000 złotych zaś przez ostatnie 3 lata przed rozpoczęciem odbywania kary pozbawienia wolności jego dochód wynosił (w przeliczeniu na złotówki) kwotę ponad 5000 złotych.

W pozostałym zakresie Sąd powództwo oddalił.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 kpc.

O kosztach sądowych Sąd orzekł na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity: Dz. U. 2010 r. Nr 90 poz. 594 z późn. zm.) w zw. z art. 102 kpc.

O rygorze natychmiastowej wykonalności orzeczono na podstawie art. 333 § 1 pkt 1 kpc.

/SSR Robert Kłosowski/